Projekt ten został współfinansowany ze środków programu ERASMUS+ Komisji Europejskiej. Niniejsza publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów, a Komisja Europejska oraz SEPIE nie ponoszą odpowiedzialności za jakiekolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

COMPUTATIONAL SENIORS

Co-funded by the European Union

CC BY NC SA

ZESTAW ĆWICZEŃ KREATYWNYCH UNPLUGGED

Zarządzanie budżetem domowym w czasie inflacji

To ćwiczenie unplugged pomaga uczestnikom zrozumieć, jak zarządzać budżetem domowym w czasach rosnących kosztów i niepewności finansowej. Uczestnicy pracują na uproszczonych, realistycznych scenariuszach obejmujących dochody i wydatki. Korzystając z narzędzi papierowych (kart, kart pracy), kategoryzują wydatki, identyfikują nawyki zakupowe i tworzą strategie budżetowe. Aktywność ta rozwija umiejętność podejmowania praktycznych decyzji finansowych, jednocześnie wprowadzając pojęcia z zakresu myślenia komputacyjnego bez użycia narzędzi cyfrowych .

Projekt ten został współfinansowany ze środków programu ERASMUS+ Komisji Europejskiej. Niniejsza publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów, a Komisja Europejska oraz SEPIE nie ponoszą odpowiedzialności za jakiekolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

Zakres tematyczny

Edukacja finansowa i budżetowanie domowe

Czas trwania

90min

Poziom

Początkujący

Wykorzystane elementy myślenia komputacyjnego

- ☑ Dekompozycja
- ☑ Rozpoznawanie wzorców

Grupa docelowa

- ☑ Nisko wykwalifikowane osoby dorosłe o niskich kompetencjach cyfrowych
- ☐ Nisko wykwalifikowane osoby dorosłe z ograniczonym formalnym wykształceniem lub kwalifikacjami
- ☐ Nisko wykwalifikowane osoby dorosłe o niskim poziomie uczestnictwa w uczeniu się przez całe życie

Cele kształcenia

Zrozumienie podstawowych zasad budżetowania domowego.

Rozróżnianie wydatków koniecznych (podstawowych) i niekoniecznych (dodatkowych).

Rozpoznawanie wzorców w wydatkach oraz wahań dochodów.

Opracowanie prostych strategii zarządzania finansami w warunkach inflacji.

Wykorzystanie myślenia komputacyjnego w codziennych

- ☑ Abstrahowanie
- ☑ Myślenie algorytmiczne

Podejście metodologiczne

- ☑ Gamifikacja
- ☑ Nauczanie oparte na wyzwaniach
- ☑ Uczenie się we współpracy
- ☑ Uczenie się przez doświadczenie

decyzjach finansowych.

Obszar kompetencji

a) Kompetencje innowacyjne

- ☑ Kreatywność
- ☑ Myslenie krytyczne
- ☑ Rozwiązywanie problemów
- ☑ Komunikacja
- ☑ Praca zespołowa

b) Kompetencje w zakresie umiejętności informacyjnych

- ☑ Zdolność do uzyskiwania dostępu do informacji, ich rozumienia oraz krytycznej analizy
- ☑ Interpretacja treści cyfrowych i wizualnych
- ☑ Świadomość wpływu mediów i stronniczości przekazu biases

c) Kompetencje życiowe I zawodowe

- ☑ Elastyczność i możliwości adaptacji
- ☑ Inicjatywa i autonomia
- ☑ Umiejętności społeczne i kompetencje międzykulturowe
- ☑ Produktywność
- ☑ Przywództwo i odpowiedzialność

Efekty uczenia się:

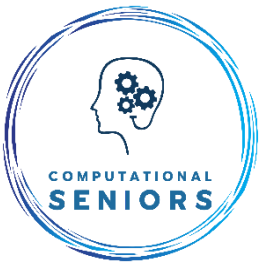
Po zakończeniu zajęć uczestnicy będą potrafili:

- Podzielić budżet domowy na kluczowe kategorie
- Rozpoznać powtarzające się i sezonowe wzorce wydatków
- Odróżnić wydatki konieczne od opcjonalnych (dodatkowych)
- Zaprojektować prosty plan budżetowy oparty na stałych zasadach
- Podejmować świadome decyzje finansowe w warunkach ograniczeń budżetowych

Uwagi

Wykorzystaj wydrukowane karty reprezentujące kategorie dochodów i wydatków.

	Dostosuj przykłady do lokalnych kosztów życia. Zachęcaj do dyskusji i dzielenia się osobistymi doświadczeniami. Wspieraj uczestników przy jednoczesnym pozwoleniu im na samodzielne szukanie rozwiązań.

Co-funded by
the European Union

Zarządzanie budżetem domowym w czasie inflacji

Krok 1: Dekompozycja - rozbicie wydatków na czynniki pierwsze

Uczestnicy otrzymują fikcyjny dochód miesięczny (lub różne scenariusze dochodów) wraz z zestawem kart wydatków (np. czynsz, prąd, żywność, transport, spłata kredytu, rozrywka, nieprzewidziane koszty).

Ich zadaniem jest:

- Posegregowanie kart na kategorie, takie jak wydatki konieczne (potrzeby) i niekonieczne (zachcianki).
- Pogrupowanie wydatków w szersze kategorie (mieszkanie, media, żywność, transport, czas wolny).
- Oszacowanie lub obliczenie łącznych wydatków dla każdej kategorii za pomocą prostego dodawania.

Wsparcie prowadzącego:

- Stymulowanie dyskusji pytaniami typu: „Które wydatki są nie do uniknięcia?”, „Które można by zmniejszyć?”
- Wprowadzenie założenia, że nie wszystkie wydatki mają taki sam priorytet

Ten krok pomaga uczestnikom wyraźnie rozbić skomplikowany budżet na łatwiejsze do zarządzania części.

Krok 2: Rozpoznawanie wzorców

Uczestnicy otrzymują dodatkowe karty scenariuszy (np. miesiąc zimowy, miesiąc letni, obniżony dochód, nieprzewidziany wydatek, taki jak rachunek za leczenie lub naprawa).

Ich zadaniem jest:

- Porównanie, jak zmieniają się wydatki w zależności od scenariusza
- Zidentyfikowanie powtarzających się wzorców, takich jak:
    - Wyższe koszty prądu/ogrzewania zimą
    - Zwiększone wydatki w okresie świątecznym lub urlopowym
    - Nieregularne lub niestabilne dochody

- Przedyskutowanie nawyków, które wpływają na wydatki (np. częste jedzenie na mieście, codzienne drobne zakupy).

Wsparcie prowadzącego:

- Zachęcanie do refleksji: „Co zmienia się każdego miesiąca?”, „Co pozostaje bez zmian?”
- Zwrócenie uwagi na to, jak małe, powtarzające się wydatki mogą sumować się w czasie

Ten krok pomaga uczestnikom rozpoznawać trendy i przewidywać wyzwania finansowe.

Krok 3: Abstrahowanie - skupienie się na tym, co najważniejsze

Uczestnicy są prowadzeni w kierunku uproszczenia swojego budżetu poprzez skupienie się wyłącznie na najważniejszych elementach.

Ich zadaniem jest:

- Zidentyfikowanie kluczowych wydatków, które zawsze muszą być pokryte (np. czynsz, jedzenie, media)
- Wyraźne rozróżnienie między wydatkami koniecznymi a opcjonalnymi (uznaniowymi)
- Tymczasowe zignorowanie mniej ważnych lub elastycznych kosztów, aby lepiej zrozumieć priorytety finansowe
- Zastanowienie się, co można realnie ograniczyć lub dostosować w warunkach inflacji.

Wsparcie prowadzącego:

- Zadawanie pytań typu: „Jeśli Twój dochód spadnie, co musisz opłacić w pierwszej kolejności?”, „Bez czego możesz się obejść?”
- Kładzenie nacisku na ustalanie priorytetów i upraszczanie

Ten krok pomaga uczestnikom zmniejszyć złożoność problemu i skupić się na kluczowych decyzjach

finansowych.

Krok 4: Myślenie algorytmiczne - opracowanie strategii budżetowej.

Uczestnicy są proszeni o stworzenie prostego planu budżetowego opartego na zasadach, przy wykorzystaniu zdobytej wiedzy.

Ich zadaniem jest:

- Zdefiniowanie jasnych reguł, takich jak:
    1. „Najpierw opłać wydatki konieczne”
    2. „Ogranicz wydatki niekonieczne do stałej kwoty”
    3. „Co miesiąc odkładaj małą kwotę na fundusz awaryjny”
- Dostosowanie swojego budżetu do różnych scenariuszy (np. obniżone dochody lub wyższe rachunki)
- Uporządkowanie swoich decyzji w powtarzalną procedurę krok po kroku, na przykład:
    1. Wypisz dochody
    2. Odejmij wydatki konieczne
    3. Rozdysponuj pozostałe pieniądze
    4. Zaoszczędź część, jeśli to możliwe.

Na koniec uczestnicy:

- Prezentują swoją strategię budżetową grupie
- Wyjaśniają, jak ich zasady pomagają radzić sobie z inflacją i niepewnością finansową
- Porównują podejścia i dyskutują, które strategie są bardziej skuteczne i realistyczne

Wsparcie prowadzącego:

- Zachęcanie do praktycznego myślenia: „Czy to sprawdziłoby się w prawdziwym życiu?”
- Kładzenie nacisku na elastyczność i dostosowywanie zasad

Ten krok pomaga uczestnikom opracować usystematyzowane, powtarzalne procesy podejmowania decyzji.

Wskazówki dla prowadzącego

Przed rozpoczęciem aktywności

Rozpocznij od zapytania uczestników o rodzaje wydatków, jakie ponoszą każdego miesiąca, oraz o to, czy zauważyli zmiany cen w ciągu minionego roku.

Zachęć ich do podzielenia się przykładami rosnących kosztów (np. artykuły spożywcze, prąd, paliwo), aby powiązać te zajęcia z ich codziennymi doświadczeniami.

Wyjaśnij, że nie istnieje jeden „poprawny" budżet, a różne gospodarstwa domowe mają różne priorytety.

Wprowadź cztery etapy myślenia komputacyjnego i wyjaśnij, w jaki sposób mogą one pomóc w podejmowaniu decyzji finansowych.

W trakcie aktywności

Zachęcaj uczestników do współpracy i wyjaśniania motywów stojących za ich wyborami. Zamiast podawać gotowe rozwiązania, zadawaj pytania naprowadzające, takie jak: „Które wydatki są kluczowe?", „Co można by ograniczyć, gdyby dochody spadły?" lub „Czy zauważyliście jakieś powtarzające się wzorce wydatków?". Jeśli uczestnicy mają trudności z obliczeniami, pozwól im na szacowanie wartości, zamiast skupiać się na matematycznej dokładności. Zachęcaj grupy do porównywania różnych podejść do budżetowania oraz do dyskusji o zaletach i wadach każdego z nich.

Po zakończeniu aktywności

Poprowadź dyskusję na temat różnych funkcjonalnych strategii budżetowych opracowanych przez grupy.

Zapytaj uczestników, które zasady byłyby ich zdaniem najłatwiejsze do zastosowania w prawdziwym życiu oraz jak mogliby dostosować swoje budżety w przypadku pojawienia się nieprzewidzianych wydatków.

Podkreśl na koniec, że myślenie komputacyjne może wspierać codzienne decyzje finansowe, pomagając ludziom porządkować informacje, rozpoznawać wzorce i podejmować usystematyzowane decyzje.

